

8. Квасній Л.Г. Ефективний розвиток нафтогазового комплексу як важлива умова економічної безпеки ринку енергоносіїв / Л.Г. Квасній // Вісн. нац. ун-ту «Львів. політехніка» Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – 2007. – № 605. – С. 212-217.
9. Коновалюк В.І. Державне регулювання монополій видобувної промисловості: Автореф. дис... д-ра. екон. наук: 08.07.01 / В.І. Коновалюк; НАН України. Ін-т економіки пром-сті. – Донецьк. – 2004. – 30 с.
10. Люльчак З.С. Засади консолідації підприємств у паливно-енергетичному комплексі України/ З.С. Люльчак, О.П. Карпій, І.Г. Ільчук // Вісник Національного ун-ту «Львів. політехніка» Логістика. – 2009. – № 649. – С. 109-120.
11. Мельник О.В. Пріоритети та перспективи розвитку паливно-енергетичного комплексу України у взаємодії з суміжними галузями: Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.07.01 / О.В. Мельник; Н.-д. екон. ін-т М-ва економіки України. – К. – 2006. – 20 с.
12. Скаженик Ю.Б. Ефективність об'єднання підприємств у паливно-енергетичному комплексі: Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.06.01 / Ю.Б. Скаженик; НАН України. Ін-т економіки пром-сті. – Донецьк. – 2006. – 19 с.
13. Гололобова Т.В. Стан і перспективи української енергетики за переходу економіки України на інноваційний шлях розвитку / Т.В. Гололобова // Проблеми науки. – 2006. – № 10. – С. 49-52.
14. Величезний потенціал енергоефективності України є ключовим моментом покращення її енергетичної безпеки. *Ukraine: Energy Policy Review 2006*. – С. 384. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.iea.org/MEА/ПРЕСА\(06\)16а, Київ, 6 грудня 2006 р.](http://www.iea.org/MEА/ПРЕСА(06)16а, Київ, 6 грудня 2006 р.)
15. Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.naftogaz.com>
16. Зимний Л. В Україні народилася 25-річна енергостратегія / Л. Зимний // Газ & Нафта. Енергетичний бюлетень. – 2006. – № 4 (124). – С. 12-18.
17. Клюк Б.О. Енергозбереження та переваги використання газу порівняно з іншими джерелами енергії / Б.О. Клюк, Р.Л. Вечерик, І.І. Шваченко // Трубопровідний транспорт. – 2009. – № 6 (60). – С. 12-15.
18. Клюк Б.А. Современное состояние и перспективы развития ПХГ в странах Европы / Б.О. Клюк, Р.Л. Вечерик, И.И. Шваченко // Трубопровідний транспорт. – 2009. – № 2 (56). – С. 6-8.
19. Київський Міжнародний Енергетичний Клуб. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.qclub.org.ua>

УДК 347.998(4)

Фортуна Т.Я.

аспірант Львівського національного університету
імені Івана Франка

ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАННЯ ТА ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ ІНОЗЕМНИХ СУДІВ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ

Стаття присвячена особливостям визнання та виконання рішень іноземних судів за законодавством України та Польщі. Зокрема, здійснено теоретичний аналіз нормативно-правових актів України та Польщі щодо визнання та виконання рішень іноземних судів. Проаналізовано джерела правового регулювання визнання та виконання рішень іноземних судів. Розкрито умови визнання та виконання іноземного судового рішення на прикладі України та Польщі. Розглядаються проблеми у визнанні та виконанні рішень іноземних судів в Україні та Польщі. Обґрунтовуються пропозиції щодо вдосконалення визнання та виконання рішень іноземних судів за законодавством України та Польщі.

Ключові слова: рішення іноземного суду, визнання та виконання рішення іноземного суду.

Статья посвящена особенностям признания и исполнению решений иностранных судов по законодательству Украины и Польши. В частности, осуществлен теоретический анализ нормативно-правовых актов Украины и Польши о признании и исполнении решений иностранных судов. Проанализированы источники правового регулирования признания и исполнения решений иностранных судов. Раскрыты условия признания и исполнения иностранного судебного решения на

примере України и Польши. Рассматриваются проблемы в признании и исполнении решений иностранных судов в Украине и Польше. Обосновываются предложения по совершенствованию признания и исполнения решений иностранных судов по законодательству Украины и Польши.

Ключевые слова: *решение иностранного суда, признании и исполнении решения иностранного суда.*

Article is devoted to the peculiarities of the recognition and enforcement of foreign judgments under the laws of Ukraine and Poland. In particular, the theoretical analysis of legal acts of Ukraine and Poland on the recognition and enforcement of foreign judgments. Analysis of sources of legal regulation of the recognition and enforcement of foreign judgments. Reveals the conditions for recognition and enforcement of foreign judgment in the case of Ukraine and Poland. The problems of recognition and enforcement of foreign judgments in Ukraine and Poland. Substantiated proposals to improve the recognition and enforcement of foreign judgments under the laws of Ukraine and Poland.

Keywords: *foreign judgment recognition and enforcement of foreign court decisions.*

Постановка проблеми та її актуальність. З розвитком економічних відносин дедалі збільшується кількість спорів з іноземним елементом. Тому питання визнання та виконання рішень іноземних судів є актуальним. Зазначене стосується досвіду іноземних держав з цього питання. Зокрема, цікавим є дослідження питань визнання та виконання рішень іноземних судів на прикладі співпраці України і Польщі. Особливості визнання та виконання рішень іноземних судів за законодавством України та Польщі потребують дослідження, оскільки це буде мати вплив на зменшення суперечностей та усунення прогалин у законодавстві двох країн.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання визнання і виконання рішень іноземних судів досліджували такі вітчизняні та зарубіжні науковці, а саме: М. М. Богуславський, Р. В. Зайцев, В. Л. Чубарев, С. Я. Фурса, С. В. Щербак, О. І. Євтушенко, В. М. Коссака, М. О. Михайлів, Г. К. Дмитрієва, В. В. Васильченко, Є. М. Грищенко, М. Й. Штефан, Г. С. Фединак, Л. А. Лунц тощо. Однак недостатньо уваги науковцями приділено дослідженню питання визнання та виконання рішень іноземних судів за законодавством України та Польщі.

Мета статті. Дослідити та розкрити питання щодо визнання та виконання рішень іноземних судів за законодавством України та Польщі.

Метою ефективного функціонування правових систем і необхідною умовою захисту прав фізичних та юридичних осіб за межами України є визнання та виконання рішень іноземних судів.

Внаслідок збільшення торгового обігу і зміцнення міжнародних зв'язків України з іншими державами, в першу чергу з державами-членами Європейського Союзу, в останній час привели до актуалізації проблем взаємного визнання і виконання іноземних судових рішень. Зв'язано це із відсутністю достатньої кількості спеціальних договорів, які б регулювали визнання та виконання рішень судів України в іноземних державах, а також з недосконалістю внутрішнього законодавства.

Визнання на території держави рішень судів іншої держави означає надання цим рішенням такої ж юридичної сили, яку мають рішення судів даної держави, що вступили в законну силу [1, 318-319].

Для будь-якої країни питання визнання і виконання іноземних судових рішень на своїй території є питанням політичним, оскільки безпосередньо зв'язано із суверенітетом цієї держави. Завжди дуже важливе значення має розумний компроміс між необхідністю забезпечити справедливе вирішення правової проблеми виконання рішення іноземного суду і підтриманням національних інтересів.

Сьогодні при вирішенні питання визнання та виконання рішення суду іноземної держави компетентні органи виходять із наявності принципу «взаємності», тобто держава дозволяє виконання іноземного судового рішення на своїй території за умови аналогічного виконання рішень її судів. Завдяки недавнім змінам у цивільному процесуальному законодавстві України, які закріпили презумпцію наявності взаємності, в Україні визнаються рішення судів іноземних держав навіть за відсутності міжнародного договору, тому стало можливим визнання та виконання в загальному порядку (а не за домовленістю *ad hoc*) рішень судів України у державах, з якими немає міжнародних договорів, що регулюють питання визнання та виконання рішення іноземних судів.

Хоч тепер визнання і виконання рішень судів України в державах, з якими немає міжнародного договору, де-юре стало можливим, але на практиці українські юристи зіштовхуються з рядом проблем, що продиктовані розбіжностями правових систем, незнанням тонкощів процедури визнання та виконання рішень в іноземних державах.

Набагато простішою виглядає ситуація із визнанням та виконанням рішень судів України в державах, з якими підписані договори про правову допомогу. Але і тут виникає ряд проблем, оскільки договірні положення стосуються загальних моментів визнання та виконання, які деталізуються, доповнюються національним законодавством, зокрема це стосується форми та змісту клопотання. Недотримання як договірних вимог, так і національного права іноземної держави тягне за собою відмову у визнанні та виконанні рішення суду України. Отже, питання визнання і виконання рішень іноземних судів регулюється положеннями внутрішнього національного законодавства та міжнародними договорами.

На жаль, незважаючи на велику необхідність, у вітчизняній правничій літературі дуже мало уваги приділяється порівняльним дослідженням визнання та виконання рішень іноземних судів.

Особливості внутрішнього законодавства України щодо визнання та виконання рішень іноземних судів нині регулюються Законом України «Про міжнародне приватне право» від 23 червня 2005 року (розділ XIII)[2] та Цивільним процесуальним кодексом України від 18 березня 2004 року (надалі – ЦПК України). У розділі VIII ЦПК України мають місце дві глави, які регулюють процедуру визнання та звернення до виконання рішення іноземного суду, що підлягають примусовому виконанню (глава I, статті 390-398) та визнання рішення іноземного суду, що не підлягає примусовому виконанню (глава II, статті 399-401)[3].

Згідно ст. 390 ЦПК України рішення іноземного суду визнаються та виконуються в Україні, якщо їх визнання та виконання передбачено міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, або за принципом взаємності. У разі якщо визнання та виконання рішення іноземного суду залежить від принципу взаємності, вважається, що він існує, оскільки не доведено інше.

Рішення іноземних судів можуть визнаватись і виконуватись на території України, якщо взаємність передбачена міжнародним договором. У ст. 9 Конституції України від 28 червня 1996 року зазначено, що чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України є частиною національного законодавства. Положення аналогічного змісту є у ст. 19 Закону України від 29 червня 2004 року «Про міжнародні договори України», зокрема чинні міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства і застосовуються у порядку, передбаченому для норм національного законодавства. Якщо міжнародним договором України, який набрав чинності в установленому порядку, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені у відповідному акті законодавства України, то застосовуються правила міжнародного договору.

Вважаємо, закріплення принципу «взаємності» на законодавчому рівні по-перше полегшить роботу українських судів, які перевантажені, адже визнання іноземного судового рішення є простішою процедурою, ніж розгляд спору по суті. Також такі зміни в законодавстві сприятимуть визнанню та виконанню рішень судів України за кордоном, оскільки законодавство Польщі дозволяє визнання та виконання рішень іноземних судів за умови взаємності та не вимагає взаємності для визнання рішень, які не підлягають виконанню.

Так, у ст. 392 ЦПК України йдеться про те, що питання про надання дозволу на примусове виконання рішення іноземного суду на клопотання стягувача розглядається судом за місцем проживання (перебування) або місцезнаходження боржника. Якщо боржник не має місця проживання (перебування) або місцезнаходження на території України або його місце проживання (перебування) або місцезнаходження невідоме, питання про надання дозволу на примусове виконання рішення іноземного суду розглядається судом за місцезнаходженням в Україні майна боржника[4, 235].

У 1993 році між Україною і республікою Польща був підписаний Договір про правову допомогу та правові відносини у цивільних і кримінальних справах (надалі – Договір про правову допомогу)[5], в якому розділ VII присвячений питанням визнання і виконання рішень. Згідно даним договором до рішень, що підлягають визнанню та виконанню, відносять рішення судів з цивільних справ та рішення з кримінальних справ у частині, що стосується відшкодування шкоди, заподіяної злочином. Відповідно до цього договору рішення суду України підлягають визнанню та виконанню в Польщі, якщо: воно набрало законної сили і підлягає виконанню; суд України мав компетенцію розглядати справу згідно з міжнародним договором або законодавством Польщі; сторона не була позбавлена можливості захисту своїх прав, а у випадку обмеженої процесуальної здатності – належного представництва; сторона, яка не прийняла участі в розгляді справи, отримала виклик в судові засідання своєчасно і належним чином; справа між тими самими сторонами не була вже вирішена з винесенням рішення судом Польщі, і якщо між тими самими сторонами не була раніше порушена справа в суді Польщі; рішення органу третьої держави між тими самими сторонами і в тій самій справі не було вже визнане або виконане на території Польщі; при винесенні рішення застосовано законодавство відповідно з цим Договором, а у випадку відсутності такого врегулювання у Договорі – на підставі законодавства Польщі.

Щодо внутрішнього законодавства Польщі, то питання визнання і виконання рішень іноземних судів регулюється Цивільним процесуальним кодексом Польщі 1964 р.[6]. (надалі – ЦПК Польщі). Частина IV «Положення міжнародного цивільного процесу» ЦПК Польщі містить книгу третю, норми якої стосуються рішень іноземних судів та мирових угод, затверджених у іноземних судах. Розділ перший цієї книги стосується визнання іноземних судових рішень.

Згідно з нормами Цивільного процесуального кодексу України від 18 березня 2004 року, рішення суду України може бути виконано на території Польщі після визнання його польським судом. Рішення має бути визнано за умови взаємності, якщо: 1) рішення набрало законної сили в Україні; 2) рішення не буде визнано, якщо за польським законом, або міжнародним договором справа мала розглядатися польським судом, або судом третьої країни; 3) сторона не була позбавлена можливості захисту, а в разі неможливості брати участь у процесі – належного представництва; 4) ця справа не розглядалася у польському суді; 5) рішення не суперечить фундаментальним правовим засадам Польщі; 6) право, на основі якого була вирішена справа (за принципом *lex fori* це право України), хоч мало бути застосоване польське право, істотно не відрізняється від польського. Взаємність не є необхідною у випадках, коли за польським правом іноземна держава володіє виключною юрисдикцією щодо розгляду справи.

Згідно з польським законодавством не вимагається визнання рішення іноземного суду з немайнових спорів щодо українських громадян, крім випадків, коли на основі такого рішення має бути зроблений запис у відповідних реєстраційних книгах (§ 2 ст. 1145 ЦПК Польщі).

Для того, щоб визнати та виконати рішення іноземного суду, необхідно подати клопотання. Згідно з Договором про правову допомогу клопотання про визнання і виконання рішення суду України може бути подане безпосередньо до відповідного суду Польщі, а також за посередництвом суду України, який розглядав справу в першій інстанції. До клопотання потрібно додати:

1) рішення або його завірену копію разом з підтвердженням, що рішення набрало законної сили і підлягає виконанню;

2) документ, який підтверджує, що сторона, відносно якої винесене рішення і яка не приймала участь у розгляді справи, отримала виклик у судові засідання своєчасно і належним чином, згідно з законодавством України; а в випадку обмеженої процесуальної здатності сторони – документ, який підтверджує, що та сторона була представлена належним чином;

3) завірених переклад клопотання, а також доданих документів.

У ЦПК Польщі вказано, що подавати клопотання може той, хто має право звертатись до суду за захистом такого права. У ЦПК Польщі, як і в Договорі про правову допомогу містяться аналогічні вимоги щодо клопотання про визнання і виконання рішення суду.

Згідно із законодавством України стороні, яка просить визнання і виконання рішення суду України достатньо подати клопотання до суду, який розглядав справу в першій інстанції. Згідно з Інструкцією про порядок виконання міжнародних договорів з питань надання правової допомоги в цивільних справах щодо вручення документів, отримання доказів та визнання і виконання судових рішень, затвердженою наказом Міністерства юстиції України від 27.06.2008 р.[7], якщо заінтересована особа подає клопотання до суду України, який постановив рішення, відповідний суд додає до клопотання документи, передбачені відповідним міжнародним договором України або Інструкцією. Підпис зацікавленої особи на клопотанні засвідчується підписом судді, який одержав клопотання, та скріплюється печаткою суду України.

У разі оформлення клопотання юридичною особою до пакета документів додається довіреність на право представляти інтереси цієї особи в судах, оформлена відповідно до вимог чинного законодавства України.

Цікавим є той факт, що оскільки клопотання має бути перекладене на польську мову, то, перед тим складається воно українською мовою. На практиці дуже часто, особливо, якщо справу про визнання і приведення до виконання веде польський юрист, клопотання складається на польській мові відповідно до зразків, які можна знайти на інтернет-сайті польських судів. До того ж Договором про правову допомогу передбачено, що до форми клопотання про визнання і виконання також застосовується законодавство держави, на території якої рішення має бути визнане і виконане. До клопотання про визнання і виконання рішень належить додати його копію і копії додатків для вручення учасникам справи.

Згідно з вищезгадану Інструкцією клопотання може оформлятися українською мовою (Мінюст затвердив зразки такого клопотання) та мовою країни, де рішення підлягає визнанню. Але, якщо клопотання складене на українській мові і подане до суду, то питанням перекладу мали б займатись державні інституції, тим більше, що згідно Договору про правову допомогу між Україною та Польщею, орган тієї Договірної Сторони, на території якої витрати, пов'язані з веденням справи, були сплачені авансом державою, звертається до відповідного суду іншої Договірної Сторони про стягнення цих витрат.

Враховуючи вище зазначене, можна зробити висновок, що якщо клопотання подається до іноземного суду через український суд, що ухвалив рішення, то воно подається або оформляється на українській мові, оскільки ще має бути підписане суддею та скріплюється печаткою суду. У випадку, якщо клопотання подається безпосередньо до компетентного суду країни визнання, то його потрібно оформити згідно із законодавством цієї іноземної країни, беручи до уваги зразки. Хоч до інструкції додаються два зразки клопотання – клопотання, яке подається через суд України, і клопотання, що подається безпосередньо до компетентного суду іноземної країни, – але на практиці, якщо подати такі клопотання, то іноземний суд попросить його уточнити, оскільки воно не буде відповідати вимогам законодавства цієї іноземної країни. У зв'язку з цим вважаємо краще додати до згаданої Інструкції зразки клопотання для кожної держави окремо, з якими Україна підписала договори про надання правової допомоги.

У разі, якщо згідно з міжнародним договором України клопотання подається заінтересованою особою до суду України, який ухвалив рішення, такий суд надсилає клопотання та додані до нього документи до Мін'юсту через Головне управління юстиції. Мін'юст протягом 14 календарних днів з дня отримання надсилає клопотання до Центрального органу запитуваної держави для передачі на розгляд до її компетентного органу, а в разі потреби повертає для доопрацювання компетентним судом України або заінтересованою особою.

Інформацію про результати розгляду клопотання Мін'юст через Головне управління юстиції доводить до відома заінтересовану особу. У разі надходження рішення іноземного суду за результатами розгляду клопотання вони надсилаються суду України, який ухвалив рішення у першій інстанції, про що інформують заінтересовану особу. На практиці копію іноземної ухвали вручають через суд за місцем проживання заінтересованої особи, а не через суд, що ухвалив рішення у справі по першій інстанції.

Розглядаючи справу про визнання і виконання рішення, польський суд може зажадати від сторін пояснень. Цей суд може також звернутися до суду України, який ухвалив рішення, відносно представлення додаткових пояснень.

Згідно із польським законодавством справи про визнання іноземних судових рішень розглядаються районним судом, який уповноважений розглядати місцеві справи за участю трьох суддів. Суд ухвалює рішення після слухання справи за участі прокурора. В Україні клопотання про дозвіл на примусове виконання рішення іноземного суду розглядається місцевими загальними судами, які поділяються на районні, районні у містах, міські та міськрайонні суди у порядку, встановленому ЦПК України. Рішення суддів можуть бути оскаржені в апеляційному порядку, а рішення апеляційного суду – в касаційному.

За міжнародним договором визнання і виконання рішення іноземного суду здійснюється в порядку, встановленому законодавством Договірної Сторони, на території якої воно виконується.

Розділ другий книги третьої частини четвертої ЦПК Польщі містить норми, що регулюють звернення до виконання рішень іноземних судів та мирових угод, затверджених такими судами. Для приведення до виконання іноземного судового рішення у цивільній справі, видання виконавчого листа, виконання таке рішення має відповідати вимогам: 1) підлягає виконанню в країні прийняття; 2) відповідає умовам необхідним для визнання. Так само, як і щодо визнання, справа про виконання розглядається окружним по місцю проживання чи місцезнаходженню боржника судом у складі трьох суддів. Крім того, суд може оголосити рішення таким, що не підлягає виконанню. Судове рішення про звернення до виконання може бути оскаржено в апеляційному, а потім і в касаційному порядку. Після набрання чинності постановою про приведення до виконання рішення іноземного суду видається виконавчий лист.

На підставі рішення іноземного суду та ухвали про надання дозволу на його примусове виконання, що набрало законної сили, суд видає виконавчий лист, який надсилається для виконання в порядку встановленому законом(ст. 398 ЦПК України).

Як бачимо, польський ЦПК розрізняє справи, що потребують лише визнання, та справи, що мають бути виконанні у Польщі, тобто йде мова про звернення їх судом до виконання. Про це свідчить наявність двох окремих розділів: щодо визнання і приведення до виконання. Але в Договорі про правову допомогу всюди має місце поєднання слів «визнання і виконання».

В порівнянні із польським правом, Цивільний процесуальний кодекс України містить додаткову умову визнання. Йдеться про ч. 5 п. 2 ст. 396 ЦПК України, згідно з якою у визнанні та виконанні судового рішення може бути відмовлено, якщо пропущено встановлений міжнародними договорами строк пред'явлення рішення іноземного суду до примусового виконання в Україні. Згідно зі ст. 391 ЦПК України, рішення іноземного суду може бути пред'явлено до примусового виконання в Україні протягом трьох років з дня набрання ним законної сили, за винятком рішення про стягнення періодичних платежів, яке може бути пред'явлено до примусового виконання протягом усього строку проведення стягнення з погашенням заборгованості за останні три роки. На відміну польське законодавство в свою чергу не обмежує строк пред'явлення іноземного рішення до виконання.

Також не можна залишити поза увагою Постанову Пленуму Верховного суду України від 24 грудня 1999 року «Про практику розгляду судами клопотань про визнання й виконання рішень іноземних судів та арбітражів і про скасування рішень, постановлених у порядку міжнародного комерційного арбітражу на території України», яка має значний вплив на правильне сприйняття положень щодо визнання рішень іноземних судів і яка прийнята у зв'язку із необхідністю забезпечення однакового вирішення питань визнання і виконання рішень іноземних судів та комерційного арбітражу і неухильного додержання положень нормативних актів, які його регулюють та положення якої роз'яснює судам процедуру вирішення даного питання[8, 120].

Зважаючи на сусідство та тісні, продиктовані спільною історією, відносини між Україною та Польщею, Договір про правову допомогу відіграє надзвичайно важливу роль. Спрощує, полегшує визнання та виконання рішень однієї країни в іншій, зобов'язує одну країну визнавати та виконувати рішення судів, прийняті в іншій.

Крім цього, Польща має найбільш подібне до українського законодавство про визнання та виконання рішень іноземних судів, тому вважаємо, що перш за все варто було б перейняти досвід саме цих наших сусідів для вдосконалення законодавства України у цій сфері. Однак на відміну від України Польща є членом ЄС на яку поширюється дія міжнародних договорів Брюссельської конвенції про міжнародну підсудність визнання та виконання рішень у цивільних та торговельних справах та про виконання офіційних документів 1968 року та Луганської конвенції про судову підсудність і виконання судових рішень у цивільних та торговельних справах 1988 року. З урахуванням курсу нашої країни на інтеграцію до ЄС треба визнати актуальним аналіз загальноєвропейських конвенцій і врахування їх положень у вітчизняному нормотворчому процесі, вважає В. М. Косак[9, 60]

Приєднання України до названих та інших багатосторонніх міжнародних конвенцій необхідне насамперед тому, що нині у нашій державі складається парадоксальна ситуація: співробітництво у торговельних і цивільних відносинах з іншими країнами розвивається, а виконання судових рішень іноземних юрисдикційних органів не гарантується.

Висновки. Проаналізувавши умови визнання рішень іноземних судів відповідно до українського та польського права та судової практики можна ствердити, що ці умови збігаються, за винятком додаткової умови українського права щодо строку пред'явлення рішення до примусового виконання.

Вважаємо, що досліджене питання підстав взаємного визнання і виконання іноземних судових рішень в Україні та Польщі дозволяє зробити висновки: що в Україні, як і у Польщі, рішення іноземних судів мають визнаватись та виконуватись на засадах «взаємності»; для усунення проблем, які сьогодні виникають з питань підстав визнання та виконання іноземних судових рішень необхідно на міжнародному рівні Україною вести переговори з Польщею про укладення міжнародних договорів, які би належним чином регулювали дане питання, а також, як зазначає Фурса С.Я., шляхом подолання цієї проблеми є приєднання України до Луганської конвенції 1988 р.[10, 25].

ЛІТЕРАТУРА:

1. *Международное частное право: Учебное пособие / Отв. Ред. Н. И. Марышева – М.: Юристъ, 2006. – 348 с.*
2. *Закон України «Про міжнародне приватне право» від 23.06.2005 року // Відомості Верховної Ради, 2005, № 32, Ст. 422.*
3. *Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року // Відомості Верховної Ради, 2004. – № 40–41, 42. – Ст. 492.*
4. *Фурса С. Я. Цивільний процес України: Науково-практичний посібник / Фурса С. Я., Щербак С. В., Євтушенко О. І. – К.: Видавець Фурса С. Я.: КНТ, 2006. – 448 с.*
5. *Договір між Україною і Республікою Польща про правову допомогу та правові відносини у цивільних і кримінальних справах від 04.02.1994 року // Міжнародні договори України про правові відносини та правову допомогу / Міністерство юстиції України; редкол.: Л.М. Горбунова та ін. – К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2004. – С. 234–261.*
6. *Kodeks Postępowania Cywilnego. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документу: <http://www.kodeks.wirt.pl/index.php?kpc>.*
7. *Інструкція про порядок виконання міжнародних договорів з питань надання правової допомоги в цивільних справах щодо вручення документів, отримання доказів та визнання і виконання судових рішень, затвердженою наказом Міністерства юстиції України від 27.06.2008 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=1&nreg=z0573-08>.*
8. *Михайлів М. Визнання та виконання рішень іноземних судів в Україні // Проблеми альтернативного судочинства в Україні : Матеріали Першого львівського міжнародного форуму. – Львів: ЛНІНТУ ім. В. Чорновола, 2008 – С. 117–130.*
9. *Коссак В. Проблеми взаємного визнання і виконання рішень іноземних юрисдикційних органів // Проблеми альтернативного судочинства в Україні : Матеріали Першого львівського міжнародного форуму. – Львів: ЛНІНТУ ім. В. Чорновола, 2008 – С. 54–60.*
10. *Міжнародний цивільний процес України : Навчальний посібник. Практикум / За ред. д.ю.н. проф. С.Я. Фурси. – К.: КНТ 2010. – 328 с.*